

KARTA WYZWANIA/PROBLEMU

ID:	Z.04
Data aktualizacji wpisu:	22.04.2021
Autorzy:	Michał Cichocki, Aleksandra Jadach-Sepioło (na podstawie dyskusji grupy)
Grupa ekspercka:	Zarządzanie i finanse publiczne Podgrupa: Cyfryzacja zarządzania miastami

1. Nazwa wyzwania:**Niski poziom cyfryzacji urzędów miast****2. Zwięzła charakterystyka wyzwania (uzasadnienie z elementem diagnozy):**

Klarowne powiązanie koncepcji Architektury Informacji Państwa z działaniami JST, w tym:

- określenie luki pomiędzy wizją cyfrowego samorządu a stanem obecnym,
- wskazywanie referencyjnych systemów i zbiorów danych, które nie powinny być powielane, a ich zadania nie powinny być realizowane przez inne systemy (główne systemy państwa i rejestry referencyjne) oraz zidentyfikowanie obszarów, gdzie kończy się specyfika działania poszczególnych urzędów, a wspólne zaspokojenie potrzeb jest tańsze i sprawniejsze (rozwiązania współdzielone – z odwołaniem do zarządzania wielopoziomowego oraz współpracy w MOF),
- standardy dla interfejsów komunikacji, a także przez usprawnienie połączeń między systemami (standardy interoperacyjności)
- niskie wykorzystanie danych do rozwoju usług publicznych.

Gwałtowny rozwój technik komputerowych wiąże się z pojawianiem się co raz nowocześniejszych rozwiązań, których implementacja w JST pozwoli na łatwiejsze zarządzanie i funkcjonowanie gmin. Potencjał w tym zakresie jest obecnie niewykorzystywany przez samorządy. W celu efektywnego wdrażania cyfrowego zażądania niezbędne są działania szczebla centralnego w celu nadania właściwego kierunku podejmowanym działaniom na poziomie lokalnym.

Rządowy projekt Architektury Informacyjnej Państwa (AIP) zakłada usystematyzowanie funkcjonowania systemów teleinformatycznych w celu poprawy ich funkcjonowania. Obecnie wdrażanie jednolitych w skali kraju rozwiązań jest utrudnione z uwagi na rozproszenie oddolnie prowadzonych działań. Większość jednostek samorządu terytorialnego, bazując na własnych potrzebach oraz możliwościach, buduje infrastrukturę informatyczną. Prowadzi to do obniżonej funkcjonalności systemów m.in. w wyniku ich ograniczonej interoperacyjności pomiędzy różnymi szczeblami administracji skutkującej powielaniem pewnych informacji, utrudnioną aktualizacją lub jej brakiem. Udostępnianie danych przez urzędy jest kłopotliwe z uwagi na ograniczoną wiedzę urzędników w zakresie możliwości dzielenia się nimi np. ze względu na ochronę danych. Brak również standardów tworzenia baz danych, unifikacji formatów plików czy też ogólnej spójności na różnych płaszczynach (Kulisiewicz 2019). Potęguje to ograniczenie zaufania obywateli do systemów e-usług. Dodatkowo jedną z najistotniejszych kwestii w budowaniu rzetelnych e-urzędów stanowi właściwe zabezpieczenie danych przed wyciekiem oraz zapewnienie łatwej dostępności. Obecnie procedury dostępu związane z koniecznością weryfikacji tożsamości są problematyczne, co prowadzi do większej skłonności interesariuszy do osobistej wizyty w urzędzie (Ministerstwo Cyfryzacji, Paziewski 2019, Romaniuk 2020).

Administracja od dawna operuje ogromnymi zbiorami danych, wobec których brakowało narzędzi pozwalających na efektywne wykorzystanie. Rozwijająca się w ostatnich latach koncepcja *big data* w naturalny sposób wpasowuje się w zapotrzebowanie urzędów. Jednakże rozwiązania *big data* nie są obecnie w istotnym stopniu wykorzystywane w administracji publicznej (Wieczorkowski 2014). Wdrażanie tego typu rozwiązań jest utrudnione z uwagi na tradycyjne funkcjonowanie administracji w głównej mierze oparte o materialną postać dokumentów. Przepływ informacji w takim przypadku jest znacząco utrudniony z uwagi na brak ogólnie dostępnych dla pracowników urzędów baz danych służących wymianie informacji. Wymusza to na obywatelach wielokrotnego dostarczania tych samych dokumentów do różnych instytucji. Wdrażanie nowych rozwiązań IT jest trudne z uwagi na wysokie koszty przystosowania instytucji do nowych zadań. Niezbędna jest kadra posiadająca wykształcenie umożliwiające wprowadzenie technologii do urzędu. Istotną kwestią jest również opór urzędników przed różnego typu zmianami (Sroka, Suchanek 2017). Zapewnienie właściwych wzajemnych powiązań systemów umożliwiające przepływ informacji pomiędzy różnymi jednostkami urzędów jest niezbędne w celu pełnej cyfryzacji. W przypadku obecnie działających systemów np. dokumentacji elektronicznej można mówić raczej o elektronicznej niż o cyfryzacji procesu.

Ważną kwestią w dostarczaniu informacji dla interesariuszy jest właściwe wykorzystanie danych, jednakże podstawową kwestią jest ich standard. Odpowiednia jakość danych przekłada się bezpośrednio na efektywność realizowanego zadania. Niezbędne jest zatem prawidłowe przeprowadzenie całego procesu związanego z ich pozyskiwaniem, obróbką i udostępnianiem. Użyteczne dla obywateli dane powinny cechować się m.in.:

- Przydatnością – spełnianie potrzeb użytkownika,
- Dokładnością – różnica między rzeczywistością a zmierzoną wartością,
- Terminowością i punktualnością – czas między zdarzeniem a otrzymaniem wyniku,
- Dostępnością i przejrzystością – prostota dostępu dla szerokiego grona odbiorców,
- Porównywalnością i spójnością – możliwość wykorzystania danych z różnych źródeł i opracowań,
- Poufnością, transparentnością i bezpieczeństwem danych – zapewnienie odpowiedniej rzetelności całego procesu (Jadach-Sepioło i in. 2020)

Spełnienie tych kryteriów w skali krajowej wymaga działania na szczeblu centralnym, tak by każdy samorząd cechował się zbliżoną jakością realizowanych usług. Istotność przeprowadzenia cyfryzacji państwa pokazuje epidemia SARS CoV-2. Konieczność zdalnej obsługi interesantów może stanowić początek popularyzacji tego tematu w debacie społecznej, mając przełożenie na szybszy rozwój w tej dziedzinie.

3. Wpływ na realizację celu/celów głównych KPM:

Wyzwanie bezpośrednio związane z celem 4 (Wykorzystanie technologii cyfrowych do poprawy zarządzania miastem i dostarczania usług publicznych). Poprawa w tym zakresie może mieć pośrednie przełożenie również na pozostałe cele.

4. Wymiar terytorialny (wskazanie wraz z uzasadnieniem)

Problematyka rozwoju cyfryzacji dotyczy każdej JST. W przypadku największych ośrodków tj. obszary metropolitalne i duże miasta kłopotliwe może być zarządzanie wielkimi bazami danych. Jednocześnie ośrodki tego typu mają lepszy dostęp do wykwalifikowanych specjalistów z branży IT. Miasta średnie i małe mierzą się z mniejszą ilością danych, lecz trudniej im o właściwą kadrę techniczną. Jednakże rozwój pracy zdalnej może stanowić rozwiązanie w tym zakresie. Obecnie większe ośrodki miejskie są lepiej scyfrizowane.

5. Powiązanie z kierunkiem/kierunkami działań w ramach modelu odpowiedzialnej urbanizacji:

Wyzwanie związane z wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań technologicznych.

Powiązane z kierunkiem 1 tj. Włączenie w globalizację. Wzrost partycypacji Polski w globalnych łańcuchach wartości. Aktywne wsparcie rozwoju największych polskich obszarów metropolitalnych, które mają realne szanse na doszlusowanie do europejskiej czołówki i tym samym lepsze włączenie gospodarki krajowej w gospodarkę globalną oraz generowanie innowacji i przyciąganie aktywności o najwyższej wartości dodanej oraz włączanie w globalne łańcuchy wartości dodanej również ośrodków pozametropolitalnych.

6. Priorytet/istotność z punktu widzenia realizacji celu/ów:

Wysoki priorytet.

7. Odniesienia do diagnoz, dodatkowe materiały źródłowe, literatura:

Jadach-Sepiolo A., Spadło K., Kułaczowska A. (red.), (2020). Monitorowanie procesów rozwoju na poziomie wewnętrznym. IRMiR. Warszawa, <http://irmir.pl/wp-content/uploads/2020/04/Podr%C4%99cznik-MRL.pdf> [dostęp on-line: 22.02.2021].

Kulisiewicz, T. (2019). Transformacja miasta w miasto inteligentne–wyzwania dla administracji publicznej. Collegium of Economic Analysis Annals, (56), 133-147.

Ministerstwo Cyfryzacji. Architektura Informacyjna Państwa. [dostęp on-line: 22.02.2021] <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/architektura-informacyjna-panstwa>

Paziewski J. (2019). Standaryzacja cyfrowych usług publicznych Architektura Informacyjna Państwa. [dostęp on-line: 22.02.2021] https://23.kmwi.pl/uploads/media/repozytorium/1-jacek-paziewski_c3af3.pdf

Romaniuk, P. (2020). Tradycje i przyszłość administracji publicznej w zakresie rozwoju e-usług. Journal of Modern Science, 44(1), 269-284.

Sroka, K., Suchanek, M. (2017). Cyfryzacja usług administracji publicznej. Studia Administracyjne, 9, 29-44.

Wieczorkowski, J. (2014). Wykorzystanie koncepcji big data w administracji publicznej. Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych/Szkoła Główna Handlowa, 33 Technologie informatyczne w administracji publicznej, 568-579.

8. Powiązane akty prawne:

Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 570 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 344).

Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 214).

9. Powiązanie wyzwania z globalnymi i europejskimi wyzwaniami rozwoju, w tym z realizacją celów zrównoważonego rozwoju ONZ (SDG):

Rozwój cyfryzacji prowadzi do poprawy efektywności zarządzania. Wyzwanie związane z celami:

- 3. Dobre zdrowie i jakość życia.
- 4. Dobra jakość edukacji.
- 9. Innowacyjność, przemysł, infrastruktura.
- 11. Zrównoważone miasta i społeczności.
- 16. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje.